

UJ KELET

ZSIDÓ- POLITIKAI- NAPILAP

A Duna

A nagy háboru, amely meg tudta változtatni Európa politikai térképét és azokat a határokat is, amelyek a népek egymásközt való viszonyában valaha oly tágak voltak, nem tudta megváltoztatni a hegerek, síkságok és vizek egymáshoz való viszonyát, nem tudta megváltoztatni a földrajzi máppát, Európa hegy- és vízrajzi határait. A Kárpátok ugyanott vannak, ahol voltak és a Duna folyik tovább régi medrében. Egész Középeurópa szempontjából ez a Duna a legfontosabb. Barátságos és loyális kapocs ő a széthúzó népek között. A hatalmas szövetségesek, akik látták, hogy a békeszerződések a valóságos békét nem tudták megteremteni, ettől a Dunától várják, hogy megteremtse. A francia politikában sokáig kísértett a dunai államok szövetségének a gondolata. És kísért még mai napság is. Franciaország erősen érdekelt van Középeurópában politikailag és gazdaságilag, ezért óhajtja, a dunai konföderáció létrejöttét. A franciák gazdasági érdekeltsége a Balkánon van, Romániában, Magyarországon és Ausztriában; politikai érdeke az ausztriai problémába sarkal. Minden nappal világosabb és kétségelenebb az a belátás, hogy a kis Ausztria, úgy ahogy ma van, nem maradhat meg. Sem népét élelemmel, sem gyárait nyersanyaggal táplálni nem tudja; ipari termékeit se képes eladni, minthogy piaci nagy részét elveszték az utódállamok. Hogy mégis fennmaradjon, erre csak két mód van. Vagy beleolvad Németországba, vagy csatlakozik a többi országokhoz. Az előbbinek Franciaország a legnagyobb ellenzője, mert nem akar egy megerősödött Németországot, az utóbbit a nemzeti államok ellenzik, mert nem akarnak egy újraéledő monarchiát.

A dunai konföderáció azonban nem olyan terv, amit végkép el lehetne dobni. Esetről-esetre, újra melegítik és izgatják vele a közvéleményt. Ha másként nem lehet, megfosztják politikai jellegétől és kizárólag gazdasági karaktert adnak neki. Meg kell vallani, hogy a franciák terve így se valami tulságos rokonzenes, nem is nagyon emlegetik itt Középeurópában, bár a francia nagysajtó sokat foglalkozik vele. A szövetségesek másik nagyhatalma, Anglia kevésbé forszírozza ezt a politikai halvasztást, neki nincsenek életérdekei a dunamenti Ausztriában. Annál inkább igyekszik létrehozni a gazdasági konföderációt, azt a szövetséget, amelynek papíroson sehol semmi nyoma, sehol semilyen államok róla nem tanácskoznak, de maholnap ténylegesen ott van s a valóságos életben követeli jogait. Mialatt Franciaország politikai terveket kovácsol, Anglia megkeresi a dolgok praktikus oldalát: siet tényeket teremteni. Mert belátván a Duna roppant gazdasági erejét, mindenki mást megelőzve rátette kezét Európa e legjelentősebb folyamára. A magyar Duna mentén, így Budapestben is kikötőket vásároltak az angolok, hajójavító telepeket, megvették a magyar kereskedelmi hajópark nagyrészét s csaknem az egész Dunát hatalmukba kerítették.

Anglia Dunamonopóliuma talán nem épen igazságos, talán hatalmi és gazdaságpolitikai kérdés, de kétségeleneül fontos és hasznos lépés Középeurópa e döntő vizutja intenzivebb kihasználására. A angolok a Duna budapesti kikötőjéből akarják elárasztani a Balkánt és a közeli keletet áruikkal és azzal a gyors rendszerrel, mely az angolszász népnek sajátossága, látnak hozzá a munkához. Szó van róla, hogy három méterrel mélyítik a Duna medrét, hogy a kisebb tengeri hajók a Földközi és a Fekete tengertől egész Budapestig közlekedhes-

senek. Ha az angolok valamit tervbevesznek, bizonyos, hogy végre is hajtják. A román Aduna a Vaskapuig a kisebb tengerhajók számára könnyebben megközelíthető, a legkomolyabb akadály ezidőszert a Vaskapu, amely súlyos milliókat nyelt el eddig, és ma súlyos milliárdok árán sem lehet hatalmas sziklaakadályait az utból elhárítani. De bizni lehet az angol energiában és abban a belátásban, hogy Verdunnél sokkal több robbantóanyagot pazaroltak el, mint amennyire a Duna szabályozásnak

a Vaskapunál szüksége van. Ha az angol terv megvalósul és a Duna Budapestig tengeri hajóknak is megközelíthetővé válik, ezzel az angol gazdasági érdekeken túl egy nagy európai érdek is megvalósul. Az, amit a békeszerződések nem tudtak létrehozni, a népek szorosabb viszonya és közeledése egymáshoz. Mi ebből a szempontból nézzük Anglia Dunaterveit és ebből a szempontból nem tehetünk egyebet, megállunk előttük és tisztelettel szalutálunk. Várjuk, hogy megvalósuljanak.

Uj forradalom Írországban

Harcok Dublínban — Felgyújtották a vámépületet és a dokkokat

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, május 27. Most sajlottak le Írországban a választások. A választást harcot a sinfejnerek újabb akcióra használták fel. Írország csaknem minden nagyobb városában újból fellángolt a sinfejnerek forradalma. A nyílt és a földalatti harc nagy pusztítást okozott mindenütt.

Dublínban a sinfejnisták lerombolták Írország legszebb épületét, a Customset. Az épületben okozott kár közel egymillió font sterling. A sinfejnisták felgyújtották a vámépületet is. Angol csapatok vonultak ki, körülfogták a felkelőket és besorozták őket az égő épületbe. A forra-

dalmérok a lángok közül is tüzeltek az angolokra, akik a tüzelést gépfegyver tüsszel viszonyozták. Ezek után a felkelők egy része megadta magát, a többiek hatszor törték ki az épületből, de az angol csapatok mindannyiszor visszaverték őket. Később az angol katonák rohammal elfoglalták a vámépületet és a bentlévő sinfejnistákat elfogták. A felkelők két halottat és tizenegy sebesülteket vesztettek, sokan közülük bennétek az épületben.

Dublínban a vámépületen kívül a felkelők a dokkokat is felgyújtották. A városban a forgalom sajnálat. A felkelők tizenegy angol tisztet megöltek.

Az angol-csehszlovák kereskedelmi tárgyalások

Praha, május 27. Benes csehszlovák külügyminiszter holnap Londonba utazik, hogy a csehszlovák—angol kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokon csehszlovákiát képviselje.

Megegyezett Anglia és Németország a kiviteli vámról

Berlin, május 27. (Damian.) Hivatalos forrásból kiszivárgott hírek szerint, Anglia és Németország között az 50 százalékos vámról vonatkozólag megegyezés jött létre. A megegyezés értelmében a német kormány kifizeti a német exportöröknek az eddig levont illetékeket. Az angol kormány kötelezte magát, hogy a semleges területen keresztül exportált árukat nem vámozza meg. A német kormány azon íradozik, hogy az egyezmény már június 1-én életbe lépjen.

A legfelsőbb tanács ülése

Páris, május 27. (Damian.) A legfelsőbb tanács Párisban tartandó ülésére nagyban folynak az előkészületek. A tárgyalások június első napjaiban kezdődnek meg. A nagyhatalmak diplomáciai kiküldöttei már valamennyien megérkeztek.

Nem veszik revízió alá a sevresi békeszerződést

Páris, május 27. (Damian.) Hivatalos helyen kijelentették, hogy a sevresi békét a szövetségesek nem fogják megegyeszer revízió alá venni, miután e revízió maga után vonná a más békeszerződések revíziójára irányuló törekvéseket.

Zavargások Pétervárott

Páris, május 27. (Damian.) Pétervárról nagy zavargások híre érkezik. A zavargások politikai jellegűek. A munkásság nagy demonstrációt rendezett és erőlyesen követelte a szabadkereskedelmet, a szabadsajtó visszaállítását és a titkos választójogot.

Angol kereskedelmi bizottság Oroszországban

Horsea, máj. 27. (Damian.) Husz tagból álló kereskedelmi bizottság legközelebb Moszkvába utazik a kereskedelmi összeköttetés felvétele céljából. A bizottság egy része Pétervárra és Archangelskba is ellátogat, hogy ott kereskedelmi társaságokkal konzessziókat kössön. A bizottság valószínűleg Ukrajna, Középoroszország és a Kaukázus vidéket is meglátogatja.

Véres utcai harcok Szófiában

Szófia, május 28. A kommunisták bombamerénylete miatt támadt felháborodás elementáris erővel tört ki. Az összes kommunista pártelhelyiségeket lerombolták. Ma is számos véres összecsapás történt, amely alkalommal többen meghaltak és megsébesültek. (R. T. I.)

A népszövetség csak szövetség

Róma, máj. 27. (Damian.) A „L'Homme Libre” azt írja, hogy a június elején összeülő népek ligája, ha nem foglalja magában az összes nemzeteket, nem lesz egyéb, mint egy szövetség. Éppen így a kisantant sem a népek egyesülése, hanem szövetség.

A német-belga határ

Páris, máj. 27. (Damian.) A nagykövetek tanácsa visszautasította a német kormánynak a német-belga határra vonatkozó kívánságait.

Felállítják az osztrák jegybankot.

Páris, május 27. (Damian.) A pénzügyi bizottság, amely Londonban most ül össze, tárgyalja az osztrákoknak a jegybank felállítására és a nemzetközi hitelnyújtásra vonatkozó javaslatát. Az osztrák jegybankra vonatkozólag a bizottság úgy döntött, hogy azt rövid időn belül felállítja.

Sándor szerb régensherceg Rómában

Róma, május 27. (Damian.) Sándor szerb régens ma ideérkezett. A herceg innon Párisba, majd Londonba fog utazni, hogy az angol király leányát, Máriát eljegyezze.

A Nagy Intéző Bizottság gyűlése után

Hét hónapja lesz annak, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségbe tömörült zsidóság első ízben gyűlt össze országos konferenciára és ünnepes külsőségek között megállapította a Szövetség céljait, működésének irányát és alkotmányos kereteit. Az alkotmányozó első konferencia óta, most nyitott először alkalom arra, hogy a Szövetség egyik legfelsőbb intéző szerve, a Nagy Intéző Tanács egybegyűljön és a szervezeti szabályokban meghatározott jogainak és kötelezségeinek eleget tegyen. Hogy megvizsgálja a központi vezetőség eddigi működését, hogy számon kérje tőle az országos konferencia határozatainak végrehajtását, hogy konstatalja a konferencia ideje óta beállott politikai, gazdasági és minden egyéb olyan változásokat, melyek kihatással lehetnek a konferencia határozatainak végre, vagy végre nem hajtatására, hogy módot keressen az esetleges akadályok elhárítására és direktívákat adjon a központi vezetőségnek, a további működés tekintetében.

Majdnem megszakítás nélkül, egy teljes napig ültek együtt az ország legátavolabb vidékeiről érkezett tanácsstagok — és valljuk be: volt ok elég a szoros tanácskozásra, volt alkalom elég a hiányok kiegészítésére. De sikerült megtalálni a hiányosságok okait is, sikerült megtalálni azokat az eszközöket és módokat is, melyekkel a hiányokat pótolni tudjuk? A tanácskozás végső konklúziója feleletet fog adni erre a kérdésre is.

Az elmúlt országos konferencia imponálóan széles keretekben alapozta meg az erdélyi zsidóság szervezését. Politikai akcióktól kezdve a zsidó kulturális intézményekig, mindenre kiterjedt a figyelme, amivel az erdélyi zsidóság helyzetét és további fejlődését biztosítja és a feladatok egész szűkét biztra rá a központi vezetőségre. A Nagy Intéző Tanácsnak alkalma volt megállapítani, hogy a központi vezetőség csak elenyésző részben tudott ezeknek a feladatoknak megfelelni. A politikai határozatok legfontosabbika: az erdélyi zsidó kisebbség nemzeti autonómiájának kivívása és biztosítása egyelőre még mindig csak papíroshatározat és jámbor óhaj. Az országos zsidó iskolaszervezet, a Tarbut, melynek feladata volna, hogy Erdély zsidóságát hebraizálja, hogy héber tanítókkal és tanárokkal lássa el a zsidó iskolákat, egyelőre a legszűkebb keretek között működik. Önként vetődött föl a kérdés: mi lehet mindennek az oka, holott az országos konferencia olyan mindeure kiterjedő gondossággal állapította meg a feladatokat és biztosította a feladatok végrehajtásának finansziális alapját, a

Szövetség jövedelmeit, egyszóval: költségvetését. Az országos konferencián, a helyi csoportok delegátusai egyhangú lelkesedéssel szavazták meg az évi egyszeri hozzájárulást és a szervezeti tagdíjakat. Ha pedig szervezetünk finansziális alapjai biztosítva vannak, akkor valóban bűnös mulasztás terheli a központi vezetőséget mindazokért a hiányokért, melyeket a Nagy Intéző Tanácsnak konstatalni alkalma volt. De ha nem így volna, ha a Szövetség finansziális alapjainak biztosítása szintén csak papírhatózatnak, csak szavakban nyilvánult lelkesedésnek, csak a jobbik jámbor óhajának bizonyulna: kit terhel akkor a felelősség azért, hogy a nemzeti autonómia irányában még csak kezdeményező lépések sem történhetek, hogy a hebraizálás, ez az életbevágó, fontos nemzeti ügy olyan lassan halad előre — és mindenért, aminek meg kellett volna történnie és nem történt meg?

Az országos konferencia nagy lelkesedéssel szavazta meg az évi egyszeri adót: a Nagy Intéző Tanács kiküldött számvizsgáló bizottsága megdöbbenéssel konstatalta, hogy a helyi csoportoknak hatvan százaléka nem tett vagy csak részben tett eleget vállalt kötelezettségeinek. A konferencia elfogadta a tagsági rendszert és megállapította a havi tagdíjakat. A Nagy Intéző Tanácsnak alkalma volt meggyőződni róla, hogy a tagdíjakat a helyi csoportok még kisebb arányban szedik és küldik be a központnak, mint az egyszeri adót. A konferencia köteletségévé tette minden erdélyi cionistának, hogy lépjen be tagnak a Tarbutba. A Tarbut referense elszomorító képet festett a Nagy Intéző Tanács elé arról az akcióról is. Csoda-e, ha mindazokat a nagy feladatokat, melyeket az országos konferencia a központi vezetőség vállára rött, csak részben vagy sehogyan sem tudta megvalósítani? Anyagi fölkészültség, biztos finansziális bázis nélkül nincsen eredményes szervezeti élet, nem lehet politikát, nem lehet kulturát csinálni és intézményesen biztosítani. Kit terhel hát a felelősség lassú előrehaladásunkért?

Ne feleljünk egyelőre erre a panaszos kérdésre. De konstataljunk és vonjuk le a következtetéseket. Az országos konferencia delegátusai ujjongó lelkesedéssel szavazták meg a Szövetség költségvetését. A delegátusi tisztség azonban nem csak arra a három-négy napra szól, ameddig a konferencia együtt van. A delegátusi megbízás egy teljes évre, konferenciától konferenciáig terjed. Vajon megtették-e a delegátusok minden erőfeszítést abban az irányban, hogy az általuk hozott határozatok tetszenek? Mert ez az ő feladatuk és vállalt kötelezettségük a szerve-

zettel szemben. És a helyi csoportok? A csoportvezetőségek? Nemsokára egybegyűl a második országos konferencia, hogy számon kérjen minden mulasztást, minden meg nem történt tettet az erdélyi zsidóság központi és vidéki vezetőitől. Fognak-e tudni tiszta lelkiismerettel egymás szemébe nézni a vezérek, vidékiek és központiak? A delegátus elvtársak és a csoportvezetőségek gondoljanak erre.

Dr. Binéd Mózes.

Metes prefektus a villamosművek ügyéről

A Ganz cég megtámadta az Electrica ajánlatát — Késik a döntés

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

A városi villamosművek ügyében tegnap délelőtt küldöttség kereste fel Metes prefektust, akit az ügy minden részletéről alaposan tájékoztattak. A küldöttség vezetői felvilágosították a prefektust arról, hogy a villamosművekre kiírt pályázat tárgyalása körül helytelenségek történtek, amelyek megnehezítik a fontos ügy közérdekű elintézését. A városi tanács ugyanis minden pályázónak másféle szerződéstervezetet készített, úgy, hogy a pályázatok összehasonlítására egységes alap nincsen. A tárgyllagos elbírálás lehetősége tehát eleve ki van zárva. Egyes pályázók a jövőben létesítendő villamosvasut energiáját is belevették kalkulációjukba, ami által másokkal szemben hátrányba kerültek. Volt olyan pályázat, amely a közvilágítás teljes ingyenes ellátására tett ajánlatot, míg mások csak az állami épületek világítását látták volna el ellenszolgáltatás nélkül. A nyereséget némelyek 17 százalékra, némelyek 25 százalékra irányozták elő.

A bizottság arra kérte a prefektust, intézkedjék aziránt, hogy egységes, új szerződés-tervezet készüljön, melyre a pályázóknak csupán az összeg megnevezésével kelljen válaszolniuk. Csak így tűnhet ki, hogy melyik ajánlat az előnyös. Metes prefektus kijelentette, hogy egyelőre nem avatkozhat az ügybe, de minthogy felelősség esetén másodfokban ugyis elébe kerülnek az akták, annakidején eleget fog tenni a közérdeknek.

A Ganz cég egyébként csütörtökön beadvánnyal fordult a városhoz, amelyben hivatkozik arra, hogy az „Electrica” részvénytársaság a pályázati feltételek megkerülésével tette meg ajánlatát és így elfogadás esetén is perrel támadná meg. A városi tanács a beadványt az ügy többi aktáival együtt dr. Pop főügyésznek adta ki jogi elbírálás végett.

Einsteinné

— Egy amerikai riporter felfigyései a tudós feleségről és családjáról —

(Az „Uj Kelet” tegnap közölt tárcájában az amerikai újságíró Einsteint általános emberi vonatkozásában akarta megismerni. Einsteinnél elmondatta a professzor családi körülményeit, amelyekben azonban nem lehetett megtalálni a kapcsolatot a zsidósághoz. A riporter megérzte, hogy valami külső erő tudta csak fölébreszteni Einsteint a nacionalizmust, a kérdéseit tehát mindjárt így tette föl).

— Milyen körülmények között vált zsidóvá? Milyen erők hatottak rá, hogy a zsidó nemzeti mozgalom élére került?

— Az élet maga változtatta át — felelte Einsteinné. A háború kitörése előtt, amikor feleségül vett, már zsidóbban kezdett érezni. És amikor a háború kitört, akkor kezdte meglátni a zsidó tragikumot. Láta, hány zsidó diákok fegyvereznek fel Oroszországban és küldenek a frontra. Igénybeveszik őket az állam védelmében és semmit nem kapnak ellenértékül. Nagyon leverte az orosz zsidóságnak ez a megáláztatása, de akkor ez mégsem volt nemzeti érzés benne, inkább csak általános emberi részvét.

Ez az általános emberi érzés később emelkedett specielis zsidó érzéssé. Többször monddta, hogy a zsidó népnek egyazon sorsa van a zsidó deákokéval. Elnyomják és üldözik népiessége miatt és minden jobb helyzetben élő

zsidó kötelessége segíteni azokon, akik elnyomatásban élnek. Az erőszakos asszimilációt elítélte és kijelentette, hogy a zsidó népnek joga van, szent joga az önálló nemzeti élethez.

— Milyen körülmények bírták őt rá, hogy a zsidó egyetértéssel propagandát csináljon? — kérdeztem Einsteinnétől.

— Épen a zsidó deákok üldöztetése volt az első indíték erre. Férjem azt hiszi, hogy a zsidó népben számtalan intellektuális erő lapang, akiket a goulasz üldöztetése munkájukban megbénít és munkára és gondolkodásra képtelenné tesz. Európában a háború alvó szenvedélyeket ébresztett és ezeket a zsidók ellen irányították.

— Jobb zsidó mostanában mint valaha? — kérdeztem.

— Mindenesetre különb zsidó. Hogyan! Uj atmoszférába jutott, nemzetien érző zsidók közé és a melegség őt magát is zsidóvá avatta, egész zsidóvá. Testvéreinek érzi a zsidót és élete legnagyobb vágya, hogy Erec Jisrael olyan viruló legyen, hogy a világ első kulturoroszágai közé lehessen sorolni.

Einsteinné elmondotta még, hogy ura antiszemizmust soha nem érzett. Állása olyan nagy és előkelő volt, hogy oda a politika kicsinyes intrikái és ocsmányságai föl nem értek. Nyolc éve, hogy a berlini egyetem reneszanszára és tagja a porosz tudományos akadémiá-

nak. És dacára, hogy pacifista volt és hevesen ellenezte, hogy Németország beavatkozzon a háborúba, ellene soha személyes támadást semmilyen oldalról nem intéztek.

— Sok tudós, költő és író él mostanában Németországban — folytatta Einsteinné — akik a zsidó nemzeti gondolattal megbarátkoztak. Legtöbbje olyan, aki a saját bőrén nem is tapasztalta az antiszemizmust, de látták az üldözést és megtértek.

Einstein nem szocialista. Soha semilyen párthoz nem tartozott, de politikai gondolkozása mindig radikális volt. Az igazságnak és méltányosságnak a legszélesebb rétegekbe való kiterjesztését követeli. A háborút nem azért ellenezte, mert extrém szocialista, hanem mert lelkiismerete a vérontással nem tudott sehogyan megbarátkozni és mert tudta, hogy üldökléssel a világot meggyarítani nem lehet.

Madame Einstein a Stuttgart melletti Habingen községben született. A városkában, ami Würtenberg államban ritkaság, zsidó iskola működik. Itt jól megtanult héberül olvasni és gyermekkorától naponta imádkozik az ősi nyelven. Szülei gazdag gyapjúkereskedők voltak, apja, Rudolf Einstein ma is Berlinben él. Férjének szülei is nagyon gazdagok voltak, Münchenben hatalmas parktól övezett palotájukban bajoros volt a bajor főváros minden számottevő művésze és tudosa. Amikor azonban Einstein

Demokratikus koncentrációs kormányt

A román nemzeti párt határozatai — Maniu Gyula nyilatkozik

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A román nemzeti párt százas bizottságának Kolozsváron két napon át tartott tanácskozásai és a hozott határozatai teljes világossággal és határozottsággal állapítják meg a legerősebb erdélyi politikai párt törekvéseit és céljait. A határozatok felölelik a politikai élet összes problémáit s minden kérdésnél félreemérhető nyíltsággal domborítják ki az erdélyi szempontokat és érdekeket. Állásfoglalás ez egyben a túlzó egységesítéssel szemben, amely Erdélyre nézve nem előrehaladást, hanem visszafejlődést jelent.

A határozatokat teljes egyhangúsággal hozták, úgyhogy ezzel alapjukat vesztik azok a híresztelések is, amelyek a pártban mutakozó ellentétéről beszéltek. Leggyakrabban a párt egyik alelnökének, Goldis Lászlónak nevével állított ezek a híresztelések kapcsolatban, de amint most kitértünk, ez az ellentét nem állott fenn, Goldis László az erdélyi képviselők egységes pártját szeretné létrehozni, ami azonban csupán elméleti elgondolás, a gyakorlatba át nem vihető, de a haladó és reakciós elemeknek ilyen egyesítése nem is lehetne munkaképes. A tanácskozásokon résztvettek a párt vezetői, Maniu, Vajda, Goldis és a többiek is kivétel nélkül.

A kétnapos tanácskozás befejeztével a párt elnöke, Maniu Gyula terjesztette be a tizenkét pontból álló határozati javaslatot, amelyet a szavazatok összességével el is fogadtak. A határozat főbb pontjai a következők:

As elhamarkodott egységesítés ellen

1. A párt tiltakozik a kormány által elkövetett választási visszaélések ellen.
2. A nemzeti párt a gyulafehérvári határozatok és a teljes nemzeti egység alapján áll és ezért tiltakozik az elhamarkodott és kellelő nem készített egységesítési intézkedések ellen. Követeli, hogy az egységesítés a gyulafehérvári határozatok értelmében, a jogfolytonosság, tiszteletével és a csatlótt területek speciális fejlődési viszonyainak a figyelembevételével történjék.

3. Sajnálattal állapítja meg, hogy a kormány Erdély érdekeivel nem törődik. A korona igazságtalan beváltása, az állatállományra, a borra és egyéb behozott kivételi tárgyak, a bányászaton beállott stagnálás, s a kormány pénzügyi politikája folytán Erdély teljesen elszegényedett és az egykori virágzó gazdasági élet teljes összeomlás előtt áll. E siralmas állapot orvoslása céljából követeli a szabad kivitelt és az ipar és kereskedelem pénzügyi támogatását.

4. Tiltakozik a köztisztviselőkkel szemben elkövetett törvénytelen ségek ellen. Követeli a törvényes ok nélkül elbocsátott tisztviselők visszahelyezését.

tizenöt éves lett, szülei elszegényedtek. Azóta sok szomorú napot élt végig a szorgalmas fiú, aki már akkor is egyszerűségéről, nagy szellemi képességeiről volt híres. A jómódban nevelt fiú belső büszkeségét az anyagiak elvesztése nem érintette. De azért borzasztó kínos volt neki a tudat, hogy pályáját nem fogja akadályok nélkül folytatni tudni.

A nőkről Einsteinnak az a véleménye, hogy igen sok pályára nemcsak alkalmasak, hanem szükségesek is. Véleménye szerint magas műveltségű nő férjhez mehet vele egy szellemi szinten álló férfihez. Ez nem akadály a boldogságnak. Azonban főkélléke a házasság szép harmonizálásának még is az, hogy otthon a gyöngédség és emberiesség atmoszférája lebegjen... Férjem — mondta Einstenné — nem a tudományos hölgyet keresi bennem, hanem az igazi jóbarátot.

Sok tiszta és nemes szórakozást nyújt számára a zene. Mihelyt valamely munkájával elkészült és pihenésre vágyik, zongorához ül és eljátsza egy-két kedves melódiáját.
Az asszony végül elmondta, hogy az amerikai fogadtatás szívélyessége Einsteint végtelenül meghatóta. Nemcsak a tudósok fogadtatását dicsérte, hanem főként a zsidók fogadtatását, mely telejthetetlen nyomokat hagyott lelkében.

zését. Követeli az Erdélyben érvényben levő törvények és rendeletek respektálását.

As új alkotmányért

5. Követeli az alkotmányozó nemzetgyűlés által kidolgozandó új alkotmányt, mely megfelelően a gyulafehérvári határozatoknak, mert a régi királyság alkotmánya a kormányfő ma kivételével Nagyromániának nem felel meg. Amennyiben a kormány és a többség ezekre a nagy érdekekre tekintettel nem lenne, úgy a központi bizottság a végrehajtóbizottságnak és a párt parlamenti klubjának teljhatalmat ad a párt kívánásai megvalósítására alkalmas eszközök igénybevételeére.

6. Tiltakozik az egyes minisztériumokban elkövetett visszaélések ellen.

7. Mély fájdalommal állapítja meg, hogy a kormány az elpusztított vidékek helyreállításáért semmit sem tett.

8. Konstatálja, hogy Erdély mai szerencsétlen helyzete, a pártban tavaly bekövetkezett szakadásnak tulajdonítható.

Demokrata koncentrációt

9. A párt fenntartja eddigi szervezetét és semmiféle más párttal nem fuzionál. Hajlandó azonban egy parlamenten belül, mint azon kívül együttműködni a többi demokrata párttal, amelyeknek politikai programja a saját elveivel összhangban.

10. A jelenlegi kormány haladéktalanul felváltandó egy, az ország összes becsületes és arra alkalmas erőiből alakulandó koncentrációs, demokrata kormánnyal.

11. A párt bizalmát és köszönetét fejezi ki a végrehajtó bizottságnak és egyben utasítja a párt tagjait, hogy működjenek közre a párt szervezeteinek kiépítése érdekében.

12. Elismerését fejezi ki az ellenzéki blokk többi pártjának azért a támogatásért, amelyben a nemzeti pártot részesítették a parlamentben a demokráciáért való harcában.

Maniu Gyula nyilatkozata az „Uj Kelet”-nek

A tanácskozások befejezése után munkatársunk felkereste a román nemzeti párt elnökét, Maniu Gyulát, aki a hozott határozatokra vonatkozólag a következő kijelentéseket tette az „Uj Kelet” részére:

— A román nemzeti párt százas bizottsága által hozott határozatok teljesen megfelelnek a várakozásnak úgy tartalmilag, mint formailag. A határozatokat egyhangúlag hoztuk meg, ami a párt szolidaritását és a párttagok politikai felfogásának egyöntetűségét bizonyítja. Tartalmilag, amint az előrelátható volt, a párt nem határozta el a párt fuzionálását az ellenzék többi pártjával, ellenkezőleg, a párt sértetlen fennállását, különálló szervezését és a párt szervezeteinek további önálló kiépítését mondta ki. Természetesen, hogy a párt együttműködése a nemzeti ellenzék többi pártjával továbbra is fenntartatik, úgy amint ez a Gyulafehérváron tavaly megtartott pártkongresszus alkalmával határozattá lett.

— Mirepén vezetethető ki az ország mai súlyos helyzetéből? — kérdeztük.

— Erre vonatkozólag nem kevésbé fontos határozata a százas bizottságnak, hogy ez a kormány képtelen az ország nagy problémáinak megoldására és tekintettel arra, hogy egyetlenegy párt sem volna képes egymagában megfelelni az állam helyes és organikus megalapozásával járó nagy munkának, követeljük egy demokrata, koncentrációs kormány uralomrajutását. A párt felfogása szerint mindenekelőtt az ország új alkotmányának elkészítését követeli, amely kiinduló pontja a meghozandó többi törvénynek.

— Milyen akcióra készül a nemzeti párt?

— A párt nagyobb szabású akcióit fog indítani egy parlamentben, mint az országban a koncentrációs kormány életrehívása érdekében, nemkülönben Erdély nehéz gazdasági és szociális helyzetének szanálása céljából. A kormány helyzete annyira gyenge, hogy már eddigis csak annak a körülménynek tulajdonítható fennmaradása, mert az ellenzéki akció nem volt még egyöntetű. Ennek az egyöntetűségnek elérése a kormány bukását is jelentenie kell.

— Igaz-e, hogy a nemzeti párt a liberális párttal tárgyal a kormányzatban való együttműködés érdekében?

— Ez a hír teljesen valótlan. Ilyen tárgyalások egyáltalán nem voltak és a hír terjesztése egészen tendenciózus.

— Gróza erdélyi miniszterségétől milyen eredmény várható?

— Habár jószándékait nem vonom kétségbe, de eredményt elérni nem fog.

— A kisebbségek szervezkedési szabadságáról elnök urnak mi a felfogása? — volt egy újabb kérdésünk.

— A kisebbségek szervezkedését nemcsak megengedettnek, de óhajtottnak tartom. A kisebbségek politikai és kulturális szervezkedésének teljesen szabadnak kell lennie s mindenestre sajnálatos, hogy egyes külföldi irányítások és akciók nemcsak bajba hoznak itteni ártatlan embereket, hanem a politikai szabadmozgást is megakadályozzák. Éppen ezért az erdélyi magyarságnak és általában a nemzeti kisebbségeknek legfőbb érdekük, hogy ezeknek a külföldi inspirációknak végszakadjon. Természetesen ezek a dolgok nem szolgálhatnak okul arra, hogy az itteni kisebbségeknek békés és lojális irányzatú politikai vagy kulturális szervezkedésének útjába akadályok gördíttessenek.

A nemzeti párt százas bizottságának határozatai, valamint a párt elnökének, Maniu Gyulának azokhoz fűzött nyilatkozata az egész országnak figyelmét a párt általi megindítandó akciókra irányítja, mert egészen kétségtelen, hogy a politikai élet alakulására döntő befolyású lesz az a szervezetség és egyöntetűség, amelyet a nemzeti párt a maga döntő súlyával a szövetséges ellenzék soraiba kíván bevinni.

Interpelláció a magyar sajtótámadások miatt

Lascu képviselő a magyar lapok hangjáról — Szóváltás Lupu és Argetoianu belügyminiszter között

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, május 28. A kamara mai ülésén Lascu képviselő érdekes interpellációt intézett a kormányelnökhez. Bizonyos idő óta — mondotta Lascu — a magyarországi sajtó olyan hangon ír Romániáról, amelyet még a háború folyamán sem használtak egymás ellen a hadviselő államok.

— Mindent, amiromán, vadnak, rablónak, gyalázatosnak neveznek — mondotta. — A kormány kérje számon ezeket a támadásokat, mert a Romániában élő magyarságot is állandóan merényletekre és lázadásokra izgatja a budapesti sajtó. Továbbá van-e tudomása a miniszterelnöknek arról, — kérdi az interpelláló — hogy a magyar külügyminiszter kijelentette a magyar parlamentben, Magyarországnak joga van ahhoz, hogy az erdélyi román közigazgatást ellenőrizze? A miniszterelnök hasson oda, hogy teljes elégtételt kapjunk és a magyar kormány illetéktelenül ne avatkozzék Románia belügyeibe.

Lascu felütését keltő beszéde után folytatták a pénzügyi reformnak tárgyalását. Popovits Mihály, Sutu majd Inuletz szólalnak fel. Amikor Inuletz a „csaló szállítók” megbüntetéséről beszél, Lupu közbeszól:

— Mi van az élelmezési vizsgálattal?

Argetoianu belügyminiszter: Doktor ur, a vizsgálatot a legelejen kezdjük. (Célzás Lupu párisi kiküldetésére.) De kötelezze ön magát arra, hogy ha nem fedezünk fel semmi lopást, úgy ön nem nyitja ki többé a száját a parlamentben. Azt hiszi, hogy csak önnek van itt monopóliuma a tisztességre?

Hans Ottó beszél még, majd Argetoianu felolvassa a parlamenti ülészaknák június 30-áig való meghosszabbításáról szóló királyi kéziratot.

— A szociáldemokratapárt kongresszusa. Bukarestből jelentik, hogy a szociáldemokrata párt kongresszusát augusztus 25-re tűzték ki.

Egy részeg tiszt pogromja Margittán

Összeszurkálta az utcán talált zsidókat — A parancsnokság megtorolja a vérengzést

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Nagyvárad, május 27. Középkorba illő, botrányos eset tartja izgalomban néhány nap óta Margitta társadalmát. Az eset annyira föl-háborító, annyira magán hordja a Hájjas és Osztenburg véres garázdálkodásának hatását, hogy kétségbeesztő szimpotomát kellene benne látnunk, ha a román katonai és polgári hatóságok energikus intézkedéseikkel és megnyugtató kijelentéseikkel máris véget nem vetettek volna a dolognak.

A közeli Margittán történt. Május huszonharmadikáról huszonnegyedikére virradó éjjelt egy szűkkörű társaság mulatva, dorbézolja töltötte együtt. Capolna kapitány, Panajteszeu hadnagy és a nemrégén Margittára helyezett vasúti állomásfőnök. Reggeli öt órakor vetődtek hazafelé, végig vonultak a margittai Fő-utcán, mikor Capolna kapitánynak eredeti ötlete támadt.

Tömegpogromot rendezett a margittai Fő-utcán.

Nem holmi fiókpogromot, — ez nem elégítette volna ki a vitéz kapitány becsvágyát, nem: ő mindjárt tömegpogromot rendezett. Nekiesett minden szembejövő embernek — és akikben csak zsidót sejtett, az ép testtel nem menekülhetett előle. Az igazság kedvéért meg kell említenem, hogy a másik két társ, a hadnagy és az állomásfőnök, nem vett tettelegesen részt a pogromban, csak jóindulatu semlegességgel nézte a történőket — és nagy-szerűeket nevettek a nyavalygó zsidókon.

A zsidó templomból, szerencsétlenségére éppen akkor jött ki, a reggeli imádság után egy Goldberger nevű köztisztviselőben álló földbirtokos. Capolna kapitány elébe állt és ráivallt: „Galicián, zsidán?” És feleletét be se várva,

nekiesett, pofozta, rugdosta,

addig, míg egy Guthy nevű román embert nem hozott arra rossz sorsa. — Zsidán? — kérdezte újra a kapitány. — Nem, román vagyok, hangzott sietve a válasz. — Akkor eredj tovább! — adta ki a parancsot a vitéz kapitány és ideje is volt, mert már újra sürgős dolga akadt. Egy Fisch Lipót nevű kereskedő, mit sem sejtve ment az uton. — Galicián, Zsidán! harsant föl újra a jelszó és Capolna kapitány most már a szerencsétlen Fisch Lipótnak esett. Eleinte ezt is csak pusztá kézzel lábbal pofozta és rugdosta. De hamarosan belefáradt, hát

kardot rántott és most már vitézi fegyverével vagdosta, szurdalta a szerencsétlent,

amíg a kard darabokra nem tört. Fisch Lipót, kapott sebeivel valahogyan elmenekült és a vitéz kapitány tört kardjával tovább ment, zsidókat a utcán. Mert még nem volt elég, ő még több zsidó vert akart. De addig már híre ment a garázdálkodásnak és a zsidók sietve bezárkóztak lakásaikba. Csak egyszerencsétlen, háboruban rokkant zsidó koldust sikerült föl-hajszolnia. A hős kapitány, tört kardjával rávetette magát a magatehetetlen koldusra és

fején, karján, lábán, összesen hét szurt és vágott sebet ejtett.

A rokkant zsidó koldus, véreben fetrengve maradt az uton és Capolna kapitány, most már végképen kimerülten a pogromozástól hazament pihenni.

A margittai zsidó hitközség vezetősége, amint értesülést szerzett erről a botrányos duhajkodásról, azonnal panasszal fordult a térparancsnoksághoz. A térparancsnok fölháborodva fogadta a szégyenletes eset híreit és a hitközség küldöttségének kíséretében még aznap délelőtt személyesen járta végig a pogromkapitány áldozatait, akik súlyos sebesülésekkel már orvosi kezelés alatt állottak. Döntően, a térparancsnok és a szolgálattevő ezredes újra

meglátogatta a sebesülteket. A zsidó hitközség vezetősége előtt pedig,

az egész tisztikar nevében őszinte sajnálkozásukat fejezték ki az eset fölött

és határozott kijelentést tettek, hogy a bűnösökkel szemben megteszik a legszigorubb megtorló lépéseket.

— Térparancsnok ur, — mondotta a hitközség egyik képviselője, — ez az eset nemcsak egy pár bántalmazott zsidó privát ügye, hanem Erdély összes zsidóságán esett súlyos sérelem.

— Mondja meg kérem mindenkinek, — válaszolt az európai gondolkozású és jóérzésű térparancsnok, — hogy legyenek teljesen nyugodtak, olyan szigorú megtorlás vár a bűnösökre, hogy hasonló eset nem fog többé ismétlődni sem itt, sem Románia bármely más területén.

Lemondott a lengyel kormány

Koalíciós kormány alakul — Az antant autonómiát ad Felsősziléziának

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, május 27. A lengyel kormánykriszis, amelyet időlegesen megoldottak azzal, hogy Sapieha herceg maradt a külügyminiszteri székben, váratlan fordulattal ismét kiltört. Az új kormány nem tudott megbirkózni a súlyos belső és külső politikai nehézségekkel, Sapieha herceg nem kapott garanciákat arra, hogy Felsőszilézia ügyét Lengyelország javára fogják eldönteni, sőt Briand legutóbbi kamarai beszéde közlekedést mutatott Lloyd George felfogásához, — a kormány helyzete annyira megrendült, hogy

kénytelen volt beadni lemondását.

A lengyel politikai pártok, mint mindannyiszor, ha kormánykriszis támadt, koalíciós kormány megalakításával remélik a politikai nehézségeket megoldani. Lengyelország, amely idestova hét esztendeje visel háborút, képtelen a konszolidáció útjára térni, képtelen belső politikai életét megszilárdítani, gazdasági helyzetét nyugvóponttra juttatni, mert mindig újabb és újabb konfliktusok anyagával találja magát szemben. Az orosz problémát megoldotta már, most a felsősziléziai problema nyugtalanítja és rázza meg Lengyelország életét és ha ezt a kérdést is megoldották a nagyhatalmak, még mindig ott van

Csehszlovákiával függő ügye: a tescheni kérdés

Az új lengyel kormánynak belpolitikai és külpolitikai kérdések egész komplexumát kell átvenni elődétől, nyugalommal és megértéssel és józan politikai belátással kell az ügyeket vinnie, különben csak kormányváltás, de nem politikai változás történik Lengyelországban. A pártok arra törekcszenek, hogy az új kormányt, amely magába tömörítene az összes számottevő politikai erőket, Vitos volt miniszterelnök alakítsa meg.

A szövetséges hatalmak most azon fáradoznak, hogy a felsősziléziai kérdésben olyan megoldást találjanak, amely kölcsönösen kielégítően úgy Németországot, mint Lengyelországot. Párisi lapok jelentése szerint az a terv merült fel, hogy

az antant Felsősziléziának autonómiát ad

és az új országot a népliga felügyelete alá helyezi. Ez a projektóráus harminc évig tartana, a harminc év letelte után újból népszavazást rendelnének el. A szövetségeseknek ez a terve nagy elkeseredést váltott ki úgy Németországban, mint Lengyelországban. A német sajtó arról a megoldásról tudni sem akar és azt hangoztatja, hogy Briand a versaillesi békeszerződésnek csak azokat a pontjait tartja tiszteletben, amelyek kedvezőek Franciaországra. Lengyelországot sem elégíti ki ez a megoldás,

mert még mindig bizik Briand erélyében, amellyel Lengyelország érdekeit a szövetségesek előtt képviselni fogja.

Felsőszilézia kérdése szerepelt a Reichstag mai ülésén is. Dr. Wirth kancellár hosszú beszéd keretében hangoztatta, hogy Felsőszilézia ügyét erőszakoskodással nem lehet elintézni. Amennyire helytelen a lengyelek terrorja Felsősziléziában, annyira el kell ítélni az egyes német állampolgárok egyéni akcióját is. Felsőszilézia Németországé. Ezt a népszavazás után a szövetségesek se vonhatják kétségbe. Franciaország ugyan szeretné átjázszani Lengyelország birtokába, de

Németország bizik Anglia és Olaszország igazságérzetében:

ez a két nagyhatalom rá fogja birni Franciaországot, hogy engedjen merev magatartásából. A Reichstag ülése után a német kancellár fogadta a sajtó képviselőit, akiknek Briand beszédéről nyilatkozott. A kancellár többek között a következőket mondotta:

— Briand expozéjában kétségtelenül méréséhlést mutatott. De téved a francia miniszterelnök akkor, ha azt hiszi, hogy Lengyelországnak történelmi jogai vannak Felsősziléziára. A népszavazás megmutatta, hogy Felsőszilézia lakosságának túlnyomó többsége német és a német birodalomhoz akar tartozni. A felsősziléziai ipart Németország teremtette meg, ez az ipar Lengyelország uralma alatt csak elpusztulna.

A berlini francia nagykövét közele a birodalmi kormányval, hogy a francia kormány bizottságot fog küldeni Felsősziléziába, amely felül fogja vizsgálni a német határt és fel fogja osztalni a német szabad csapatokat.

Gróf Bethlennek még tart a háború

„A fölforgató elemek követelik most Magyarországon a jogrendet” — Ausztria csak békés uton veszi birtokába Nyugatmagyarországot.

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Budapest, május 28. A jurista klub tegnapi estéjén Bethlen István gróf miniszterelnök a szabadságjogokról a következőket mondotta:

— Akik a jogrendet követelik, azoknak nem a jogrend kell, hanem azt akarják, hogy a radikális irányzat, mely az országot romba döntötte, ismét szabadon érvényesüljön. Gyanussá teszi a dolgot, hogy ezek az emberek éppen ma követelik a jogrendet, mikor ez a jogrend meg van. Mikor nem volt meg, nem követelték, nem volt hozzá bátorságuk. Ebből az következik, hogy nem a jogrendet akarják helyreállítani, hanem a mai irányzatot akarják felborítani. De családni fognak, mert bennem és a kormány tagjaiban emberükre fognak találni.

Jól mondta az igazságügyminiszter, hogy ostromlott város vagyunk. A háború még folyik, csak más eszközökkel. Erevonatkozólag a nemzetgyűlés elé legközelebb érdekes részleteket fogok terjeszteni. Olyan jelenségekről van tudomásom, hogy hamis jelszavakkal akarják felültetni a népet.

Dr. Mayr Ausztria szövetségi kancellárja a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy Ausztria a békeszerződés által Nyugatmagyarországra megszerzett igényeit békés eszközökkel akarja érvényesíteni és nem kíván katonai beavatkozással próbálkozni. Ausztria még az antant intervencióját is elakarja kerülni. Ha a magyar nemzet harccal akarná a kérdést eldönteni, Ausztria még akkor sem tesz semmi katonai intézkedést.

Ausztria meg akar gyógyulni és sem a szövetségesek, sem Magyarország oldalán nem kezd többé háborút, Magyarország államformája Ausztriára nézve teljesen közömbös. Ausztria a Habsburgok ellen nem fegyverrel, hanem diplomáciai eszközökkel küzdene.

— A jegyzők fizetésrendezése. Bukarestből jelentik, hogy a költségvetési bizottság tegnap megállapította a jegyzői fizetéseket. Ezek szerint elsőosztályu jegyzők havi fizetése 600 lei, másodosztályuaké 500 lei lesz.

HÍREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség:	977
Kiadóhivatal:	935
Zs. H. Sz.:	550

— A román Akadémia Dante-emléktünetje. Bukarestből jelentik, hogy a Román Tudományos Akadémia tegnap díszülést tartott Dante születésének 600 éves évfordulója alkalmából. Az ülésen megjelent Franklin Márton bukaresti olasz követ is, aki az Akadémiának Dante egy renaissance-kötésben megjelent művét adományozta. Az ünnepi beszédet Jorga tartotta, aki alapos tanulmányban ismertette a nagy költőt és a Divina Comedia-t. Az ülés végén Franklin bejelentette, hogy az olasz kormány az izraeli román iskolákat újra megnyitotta.

— A szatmári hitközségi választások. Szatmárról érkezett távirati jelentés szerint tegnap ejtették meg ott a hitközségi választást, amely a demokratapárt győzelmével végződött. Elnökké Markovics Mayer szesznykereskedőt, alelnökké Jónap Miksát, első főgondnokká Mandelbaum Edét, másodgondnokká Spitz Ignácot és Spiegel Dávidot, pénztárnokká Freund Chaimot, ellenőré pedig Rapaport Mártont választották. A tanácsosok között helyet foglal Frankl Mihály is.

— Békéltető tárgyalások az arabok és zsidók között. Jeruzsálemből jelentik: A sajnálatraméltó jaffai események hatása alatt több palesztinai vezető egyéniség akciót indított, hogy az arabok és zsidók között levő feszült viszonyt barátságos eszmecsere-kkel enyhítse és lehetővé tegye a békés együttműködést az ország érdekében. A kormányhatóság meghívására a jaffai zsidó és arab községek vezetői konferenciát tartottak, amelyen Nachum Szokolov is jelen volt. Ramlehban egy ünnep alkalmával az arabok nagy népgyűlést tartottak, amelyen több mint tizezren voltak jelen. Ezen a gyűlésen az arab vezetők megnyugtató és békéshangú beszédeket intéztek a hallgatósághoz. Jeruzsálemben a kormányzói palotában Sturrs generális elnöklése mellett a zsidó és arab notabilitások megbeszélést tartottak, hogy miként lehetne a jövőben a surlódásokat elkerülni. Sturrs generális kijelentette, hogy a kormány a legszigorúbb rendszabályokat fogja alkalmazni a zavargások résztvevői és értelmi szerzői ellen.

— Hitközségi választások Margittán. Margittáról jelentik: E hó 8-án tartotta meg az itteni zsidó hitközség rendezévi közgyűlést, amelynek keretén belül ejtették meg a tisztújítást. Az eredményt azonban külső befolyás szabálytalanságok miatt megsemmisítették és az új választást e hó 22-én ejtették meg, a következő eredményel: elnök lett dr. Friedmann Mór, alelnök Rosenfeld Simon, pénztáros Grósz Benő, ellenőr Poilák Lajos, gondnokok Mózes Károly és Rubin Lajos, választmányi tagok Gütek Endre, Sternberg Salamon, Winkler Lajos, Klein József és Grósz Márton.

— Előszáma első tengeri fürdője. A Jaffa mellett lévő Tel-Aviv város tanácsa koncessziót kapott a palesztinai kormánytól, egy modern tengerparti fürdő és nyaralóhely kiépítésére. Ez lesz az első tengeri fürdője Előszámanak. A szállodák, villák és a strandfürdő kiépítésére egy nagy részvénytársaság alakult.

— Letartóztatott lei-hamisítók. Berlinből jelentik, hogy az ottani rendőrség letartóztatott egy pénzhamisító bandát, amely román 500 leieselet hamisított nagy mennyiségben.

— Kolozsvárra hozták a petrozsényi összeesküvés vádlottait. A kolozsvári táblai főügyész rendelkezése a petrozsényi államellenes összeesküvés vádlottait, számszerint tizenhatot Kolozsvárra hozták és itt a Hunyadi téren lévő ügyészség fogházában helyezték el. Legnagyobb részük arab, olasz és cseh nemzetiségű.

— Ma indulnak a fürdővonatok. A bukaresti C. F. R. vezérigazgatóság megengedte, hogy a fürdővonatok máttól kezdve naponta közlekedjenek. A kolozsvári üzletvezetőség területén körülbelül huszonhat fürdővonatot állítanak be, amelyeknek pontos menetrendjét legközelebb közöljük. Rendszeres fürdővonatjártat van Nagyvárád—Félicfürdő—Püspökfürdő között, Kolozsvár—Kolozsalagut között, Marosvásárhely—Maroszentgyörgy között és Szászrégen—Idecsfürdő között. Kolozsvárról reggel indul a vonat Kolozsra és este érkezik vissza.

— A Jehudit vigalmi bizottsága fölkéri a művészet összes szereplőit, hogy ma, vasárnap délután három órakor Gultmann Péterné lakásán mindannyian jelenjenek meg.

— A Vajtai-Teleki-ügy. Az Uj Kelet tegnap megírta, hogy Vajtai Vince mérnök felesége feljelentést tett gróf Teleki Artur ellen. Mint a rendőrség detektívosztályától értesülünk, a Vajtaiakat ért kár az eddigi megállapítás szerint 75.000 lei. Az ügyészség folytatja a kihallgatásokat.

— A letartóztatott kommunisták. A városban tegnap és tegnapelőtt olyan hírek voltak elterjedve, hogy a letartóztatott kommunistákat a szigoranca közögei bántalmazzák. A letartóztatott ügyvédje tegnap megjelent a városi szigorancán és felvilágosítást kért Radulescu inspektorótól az állambiztonsági hivatal kolozsvári vezetőjétől. Radulescu kijelentette, hogy a vádak teljesen légből kapottak és alkalmat nyújt az ügyvédnek, hogy személyesen győződjék meg a híresztelések alaptalanságáról. Az ügyvéd Chendi rendőrkapitány társaságában felkereste a börtönben letartóztatott kommunistavezetőket és érdeklődött a velük való bánásmóddal. A cellákat az ügyvéd tisztának és világosnak találta és a bánásmódról maguk a letartóztatottak adtak írásbeli nyilatkozatot, amely így szól: Nyilatkozat, amelynek alapján minden kérdés nélkül, tisztán az igazság kedvéért kijelentem, hogy letartóztatásom alatt senki részéről bántódásom nem volt, ellenkezőleg a legudvariasabb bánásmódban van részem. Cluj, közigazgatási börtön május 26. Polifka Jenő N. Colescu Pascu, dr. Med. Zoltán Partos, Asztalos Sandor, Kandel Márton, Klein József, Margitta Sándor, dr. Rozsy Béla, Öhl-macher Andor, Fuchs Imre, Varga Gyula s. k. A kommunisták ellátása szintén kielégítő. Hozzáértartozók vagy munkáselvtársaik látják el őket étellemmel. Bent a cellákban olvashatnak és írhatnak. A bánásmód velük szemben olyan, mint amilyen politikai foglyoknak jár. Még nincs előtve, vajjon katonai vagy polgári bíróság fog fölöttük ítékezni.

— Románia tíz osztrák-magyar hadihajót kapott. Bukarestből jelentik: A volt osztrák-magyar hadihajóparkból Románia tíz hadihajót kapott. Románia ezenkívül még tizenkét hadihajót vásárolt.

— Órománia vasúti kocsikat ad Erdélynek. A kolozsvári vasúti üzletvezetőség től nyert értesülésünk szerint a bukaresti kocsintézőség 1780 vasúti kocsit ad át Erdélynek. Ezekkel a kocsikkal remélhetőleg javítani fogják a ma még nagy nehézségekkel küzdő teheráruforgalmat.

— Járvány Kolozsváron. A városi tisztiorvosi hivataltól szerzett értesülésünk szerint Kolozsváron néhány nap óta új járvány van, amelynek a tudomány még nem adott nevet. A betegség erős diarréval jár, amely három-négy napig is eltarthat Gyógyítása kalomelpporral, feherfölddel és száraz, meleg borogattással történik. Enni csak keveset szabad. A betegség okát még nem tudják, némelyek szerint gyümölcsesítés ideje elő, de minthogy olyanok is megkapták, akik gyümölcsöt még egyáltalában nem ettek, más okozója is lehet. A betegség nem életveszélyes.

— Új repülő-rekord. Genuából jelentik, hogy a piperei repülőtelepre egy olasz aviatikus, Ferrari főhadnagy érkezett Tóxióból Romába vezető útján. Eddigi útja huszezer kilométer. A bravuros repülő, ki ezzel az útjával világrekordot állított fel, hónap tovább repül Róma felé.

— Mára halasztották a lezuhant pilóta temetését. A lezuhant Broncescu pilóta temetését tegnapról ma, vasárnap délután hat órára halasztották. A temetés a str. Dorobantilor (Honvéd-utcai) katonai laktanyából fog végbemenni.

— Újabb letartóztatások a bukaresti kommunisták ügyében. A R. T. I. jelenti: A második hadsereg ügyésze folytatja a nyomozást a kommunisták ügyében. Ma újból felfedeztek egy kommunista fészket, amelyben tizenkét egyén tartózkodott. Ezeknek a feladata volt manifesztumokat készíteni és azokat szétosztani az utcán és a kaszárnyákban. Valamennyit letartóztatták és Jilavába szállították. A jilavai foglyok nagyrésze beismert vallomást tett. Focsaniban is több letartóztatás történt. A fővárosban ma elfogták Rakovski egy kurirját, Konstantineskut, akinél fontos okmányokat találtak. A beszarabiai rendőrség letartóztatta Brottmant, a charkowi bolsevista parancsnokság futárját, akinél nagymennyiségű ékszer és nagyértékű briliánsokat találtak. A letartóztatott bevallotta, hogy az értékeket el akarta adni és azok árával kommunista agitációt akart szervezni. Fontos sifirozott leveleket találtak nála Ceicescuhoz és Dobrogeanuhoz címre. Ez is bizonyítja, hogy a romániai kommunista-mozgalom Moszkvából irányították és támogatták.

— A két és fél milliós aradi betörés tettese. A néhány nappal ezelőtt Aradon elkövetett két és fél milliós betörés tettese, a nyomozó hatóságok eddigi megállapítása szerint, Kovács bánáti betörőkirály, aki nemrég szabadult ki amnesztia útján a fogházból. Kovács életének legnagyobb részét börtönben töltötte, gyakran megszökött, de legutóbb újabb bűncselekményével terhelve, rövid idő múlva ismét elfogták. Az ország összes rendőrségei körözik.

— Rendőrségi hírek. Oláh Anna Bocskay-utca 9. számú lakos négy száz leies lopást jelentett be. — Salamon József str. Regele Ferdinand 16. számú lakos háromszáznegyven leies lopás miatt emelt panaszt. — Rózsa Sándor Piata Unirii 23. számú lakos ötszáz leies lopásról tett bejelentést.

— Új zsidó étterem Nagyvárádon. Nagyvárádon a zsidó intézmények egy igen fontos vállalkozással szaporodtak. A jó hírnevű örvendő Just Niszán és Mandl Simon vezetésével a napokban nyílik meg egy pazar berendezésű ort. kóser étterem és falatozó a város központjában lévő Fekete-Sas szálloda erre a célra készült művészi kivitelű helyiségében. Az új étterem a modern konyhaművészet mezejét fogja szolgáltatni. Minthogy az éttermek mintegy 400 személy befogadására bőven elégségesek és gyönyörűen vannak díszítve, az új tulajdonosokhoz máris nagy számmal érkeztek bejelentések lakodalmakra és más nagyobb társas összejövetelekre. Az eddigiekből kétségtelen bizonyossággal megállapítható, hogy a hiánypótló új vállalkozást a zsidó társadalom minden rétege a legnagyobb örömmel és megalégedéssel fogadta.

— A „Poale Czedek” közgyűlése. A „Poale Czedek” zsidó iparos egyesület május 29-én d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlés napirendje egyesületi ház és imaház építési ügye. A tagokat ezuton is meghívja az Elnökség.

— Felhívás. A Clujban és környékén lakó összes katonai nyugdíjas tisztnek a volt osztrák magyar és óromániai hadseregéből május hó 29-én 11 órakor délelőtt jelenjenek meg a katonai kaszinóban (Str. Regina Maria, volt Deák Ferenc-utca 16.) néhány fontos ügy megbeszélése céljából.

*** Örössegéd teljesen önállóan dolgozó kismunkás azonnali felvételre jelentkezhetik.** Fenyő és Braunfeld cégnél Cluj, Piata Unirii.

* Ismét kapható Földes világhírű Margit krémje (szappan, puder, mely pár nap alatt ledűvé, szép, rozsaes, simává teszi az arcot. Eltűntet szőpöt, naáfoltot, minden bőrbajt. Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépit. Kapható mindenütt.

A hírneves Világosi MARTY-COGNAC Medicinal mindenütt kapható

KOZGAZDASAG

Angol tervek a Duna kihasználására

Mélyítik a felső-Duna medrét

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, május 26. A német sajtó hosszabb idő óta behatóan foglalkozik angol tőkés-csoportok és hajóvállalatok Duna-terveivel.

A megalakított River szindikátus a Duna-hajózás céljaira 1.2 millió font sterling alap-tőkével a Danube Navigation Co.-t létesítette. Ez az új vállalat megszerezte a Dunagőzhajózási Társaság 40 ezer részvényét és a Délnémet hajózási rt. részvény többségét. E tranzakció folytán az angolok 800 dunai gőzhajó és 2000 uszály felett rendelkeznek és ezzel az egész dunai hajózást monopolizálják.

Az utóbbi időig a Délsláv gőzhajózási szindikátus 250 gőzhajóval és 1000 uszályal ellenzéke volt az angol dunai monopóliumnak. A délslávok a bajor hajózási vállalatokkal konzernt akart létrehozni, de mert a Danube Navigation Co. már megszerezte a Délnémet Lloyd részvény többségét, a délsláv fuzióstervek meghúsultak és a délsláv szindikátus izoláltan maradt.

Románia is kénytelen lesz az angol dunai konzernthez csatlakozni, mert az angolok bocsátják rendelkezésre a petróleumszállításhoz szükséges tankhajókat. Remélhető, hogy Románia az érdekeltséget a maga részére hasznosítani is fogja. Az angolok továbbá a Duna-medernek Budapesttől a Fekete-tengerig három méterrel való mélyítésével foglalkoznak, hogy ezáltal a Dunát kisebb tengeri hajók számára Budapestig hajózhatóvá tegyék.

Osztrák áruk behozatala. Románia bécsi kereskedelmi megbízottja arra figyelmezteti az erdélyi kereskedőket, hogy amennyiben osztrák árut kívánnak Erdélybe behozni, előzőleg behozatali engedélyeket kell szerezni és azokat a szállítás alkalmával fel kell mutatni. Utóbbi időben ugyanis ebben a tekintetben bizonyos laza felfogás alakult ki, némely rendelet téves értelmezése következtében.

Valutapiac:

Bukarest, máj 27. Márka 102 $\frac{1}{2}$ —103 $\frac{1}{2}$, leva 73—75, font sterling 220—230, francia frank 505—510, svájci frank 1050—1100, lira 310—315, drachma 350—370, dinár 185—190, dollár 56—56 $\frac{1}{2}$, arany 185—190, ezüst 328 $\frac{1}{2}$, napoleon —, osztrák kor. —, magyar kor. —.

Páris, május 27. A lei mai árfolyama 19.75.

Bécs, máj. 27. Lei 935—, dollár 563, belga frank —, francia fr. 4805, svájci frank 100 $\frac{1}{2}$, holland frt. 199—, dán korona —, jugoszláv kor. 1758—, norvég kor. —, svéd kor. 130.20, szokoi 840 $\frac{1}{2}$, leva 660, lira 8055—, márka 982, lengyel marka —, font sterling 2210, rubel —.

Prága, máj. 27. Lei 111 $\frac{1}{2}$, dinár 208 $\frac{1}{2}$, marka 110 $\frac{1}{2}$, leva 77—, svájci frank 120 $\frac{1}{2}$, norvég korona 1054 $\frac{1}{2}$, dán korona 1219 $\frac{1}{2}$, svéd kor. 1574 $\frac{1}{2}$, lira 368—, francia frank 575 $\frac{1}{2}$, font sterling 265 $\frac{1}{2}$, dollár 66 $\frac{1}{2}$, osztr. kor. 1147 $\frac{1}{2}$, holland for. 2393 $\frac{1}{2}$, belga frank —, lengyel marka 575.

Berlin, máj. 27. Lei —, Amst. 2167.80, Bruxelles 522.45, Kristiania 946.55, Kopenhága 1104.85, Stockholm 1438.55, Helsingfors —, Róma 881.65, London 242.87, Newyork 6193, Páris 522.45, Zürich 1098.20, Madrid —, Bécs 1628—, Prága 9040, Budapest 2577.

Zürich, máj. 27. Bukarest 955, Berlin 910—, Amsterdam 197—, Newyork 563—, London 2207, Páris 4745, Milanó —, Brüsszel —, Kopenhága 100.75, Stockholm 180.75, Krisztianis 86.10, Prága 820, Budapest 242 $\frac{1}{2}$, Zágráb 450, Varsó —, Bécs 187 $\frac{1}{2}$, Madrid —, osztr. leh. kor. —, Buenos-Ayres —.

Budapest, máj. 27. Lei 385—400, font sterling 900—950, leva —, dollár 220—240, francia frank 2015—2050, marka 375—385.

LEGUJABB

Korjanty kapitányát.

Lyon, május 28. Korjanty, a felsősziléziai felkelés vezére közölte a szövetségközi bizottsággal, hogy a szövetségesek rendelkezéseinek alárendeli magát.

Az új lengyel külügyminiszter

Varsó, május 28. Sapieha herceg újból lemondott. Utóda Dabsky, volt külügyi államtitkár.

A perzsa kormány menekül

Lyon, május 28. A perzsa kormány lemondott. A kormány tagjai Bagdad felé menekülnek.

SZÍNHÁZ

Magyar Nemzeti Színház

Hétfői műsor:

Vasárnap d. u.: Ju-Szi. (Operette-ujdonosság, 9-edszer. R. Lorbeer Ilona vendégjátékával. Mérsékelt helyárakkal.)

Vasárnap este: Vadgalamb. (Operette-ujdonosság, 3-adszor. Rendes helyárakkal.)

Hétfő: Vadgalamb. (Operette-ujd., 4-edszer. Rendes helyárakkal.)

Kedd: Taifun. (Poór Lili főlépésével.)

Szerda: Cigányszerlem. (62-edszer. Baranyay Jolán vendégjátékával.)

A Vadgalamb. (Háromfelvonásos operette, zenéjét Gara Ákos szövegére Vadas László írta. Bemutatta a kolozsvári Magyar Nemzeti Színház, máj. 27-én). Nagysikerű, meleg estét szerzett a színháznak a „Vadgalamb” című új operett bemutatása. Annál jelentősebb és örövendesebb ez a siker, mert helyi szerzőket ért. A legkevesebb, amit a darabról irni lehet az, hogy semmivel sem marad a nagy garral importált „sláger” operettek mögött. A sablon operett szöveget itt legalább friss ötletek teremtik és egy pár igen jól megrajzolt figurával hálás szerep jut a színészeknek. A zeneben a szerzők számok a tulnyomóak, de van egy pár erősen ritmikus löktetésű, könnyű betét is. A szereplők közül Horváth Nusi a címszerepben finom és stílusos volt, kiváló játéktudasa és egyszerű hanganyaga jól érvényesült. Kiss Cecil hálás szerepének minden részletét sikerrel hozta ki, kiváló operette színész, akinek szép hangja is van és mozogni is jól tud a színpadon. Miklóssy Margit nem kaphat olyan kis szerepet, hogy amikor a színpadon van, ne legyen központi annak. Minden mozdulatában az őshumor ereje feszül. Hort Isti ezuttal formás, temperamentumos is volt. A férfiak közül Nagy Gyula játéka a legfőbb erőssége az operettnak. De Berky, Bérci, Mihályfi, Leóvey és Sümegi is kivették részüket a sikerből. Külön dicséret illeti Stephanidesz karmestert, aki a hangszerelés munkáját is végezte igen szép sikerrel. A táncszámok nagyon hatásosak voltak. A rendezés jó.

A mozgóképműsora:

Az „Egyetem-mozgóban” vasárnap délelőtt 10 órakor gyermekelőadás, kacagató vígjáték-műsorral. Délután és este a közkezdelt amerikai Sportdrama: Lady Lowe, Hétfő, kedd, szerda a kolosszális kalandorsorozat, a „Vörös kör” nyer befejezését az ötödik rész utolsó két epizódjával. Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap Cziriz isteni tka, misztikus egyiptomi történet, mely a lélekvándorlás problémájával foglalkozik. — „Apolló-mozgó”: vasárnap „Az élő halott”, a szerencsétlen házasság tragédiája. Tolosztói Leo világhírű regénye után, z étfőn, keuden „Csodatevő szerelm”, rendkívül érdekes házas szerelmi dráma, megható jelenetekkel, főszerepekkel.

Világvárosi mintára, pazar fényvel, — ujonnan berendezett

étterem és falatozó Nagyváradon,

a Metropol, volt Sas-szálló épületében Just Nissen és Mandl Simon vezetésével alant a napokban megnyitják elsőrendű konyhá. — Finom falatok. — Figyelmes kiszolgálás. — Szolid árak. — Frissen csapot sör

ben Reggio és Lazarinivel Szerda, csütörtök „Az elkényeztetett” (Sblange kisasszony), a legszebb Manichelli film pazar kiállítású színmű a börtönkirályok életéből, a főszerepben P. Menichelli. Péntek, szombat, vasárnap Corvin film, „Az igazság útja”, Lazar István színműve, jeles magyar dramai színészekkel. — „Uránia-mozgóban” szenzációk hete. Vasárnap a „Malária”, nagy orosz dráma a legelső olasz filmstárral, Lydia Salomanovával. Hétfő, kedd, szerda, csütörtök Corvin film. Mark Twain világhírű ifjúsági elbeszélése nyomán a „Koldus és királyfi” középkori angol legenda, kettős gyermek főszerepben a bajor kis művész Lubinsky Tibor. Péntek, szombat „Az élet kelyhe”, a hírneves Pax sorozatból. Olasz sorstragédia, a főszerepben Capellani. A darab Nizzában játszák. Csodaszép tájfelvételek. Vasárnap „Szegény kicsi pillangó”, egy táncosnő tragikus regénye. Hella Moja kintnő alakítása.

SPORT

A vasárnapi labdarugómérkőzések. A kolozsvári sporttelepen ma délután félháromkor a Haggibbor II.—Universitatea II., utána Victoria II.—C. F. R. II. és félhétkor a Victoria—Törökvs (Nagyvárad) mérkőzések lesznek.

Haggibbor Nagyváradon. Páratlan érdeklődés előzi meg, a Váradon megtartandó Haggibbor-NAC mérkőzést. A Nagyvárad A. C. legerősebb összeállításában fog a Haggibbor következő felállításhoz csapata ellen játszani. Sugár, Wesel—Lazarovits, Holländer—Caillag—Jakóbi, Farkas I—Pollák—Farkas II—Braun—Nyul.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON BÉNO
 Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
 Szerkesztőség: Csizsa Rög, Ferdinánd (Vall. Porac József-ut) 48.
 Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

COHN & SCHRADER
 törvényszékhely bejegyzett eladási ügyintézőirodója
 ELVÁLLAL fűszerek, gyümölcsök (padicsomalma, paradicsom) stb. díszm., eladási
 A BERLINI NAGY VÁSÁR-
 CSARNOKBAN
 Üzlethelyiség: Zentralmarkt-Halle Ia. Stand 2.
 Sürgönycim: „Vielfrucht” Berlin, c. 25. 898-1

I-a FEHÉR KORONADUGÓT
ÉSSÖRÖSDUGÓT (ásványvízhez is)
 ajánl eredeti gyári árban 1047-1
KERTÉSZ EMIL ORADEA-MARE,
 Str. Alexandri (v. Teieky-utca) 34. sz.
KARL SIMON Kiösterlei (Csehország) parafaművek vezérképv. és bizom. lerakata

PANAMA KALAPOKAT
 feletlenség mellett a legszebben és leggyorsabban tisztítanak
KOHN N. EMIL
 villanyerőre berendezett férfi- és női kalapműhelyben
 Cluj, Reg Ferdinand (Ferenc József-ut) 37

„GÓLYA”-ÁRUHÁZ
 928 **occasiója:**
 1 gouvirozott gyanjuszövet női alj .. 250.— lei-től
 1 tiszta gyapjú női kabát 480.—
 1 tiszta gyapjú női ruha, legújabb fazon 800.—

Pályázat.

A margittai aut. ort. izr. hitközség egy שו"ת ר"ב פרוטוקול alapján pályázatot hirdet. Pályázótól megkívántatik, hogy három elismert ortodox rabbitól megfelelő תשלום-הבהרה legyen. Kifizetés megegyezés szerint.

Az állás azonnal elfoglalható.
Margitta, 1921. május hó.

Hitk. előjárósága.

Önkéntes árverés

1921. június 6-án d. u. 8. órakor irodámban eladom a Nagyenyeden Fapiac 8. szám alatti, teljes gazdasági épületekkel, nagy gyümölcsösökkel bíró házat (jelenleg vendéglő és étterem). Kikiáltási ár 180.000.- lei.

Továbbá Sétatér 13. szám alatti modern, új kényelmes berendezésű villát, másfél holdas kert és szőlővel, kikiáltási ár 80.000.- lei. Bánatpénz 10% készpénzben.

Dr. Daramus Adrian.
ügyvéd, Aiu

1066-I

Tavaszi ruhák és felöltők békebeli minőségben megérkeztek Neumann M. céghez férfi-, fiu- és leányka-ruha áruház. Cluj, (Kolozsvár) Piata Unirii 14. Telefon 431

Kereskedők figyelmébe!

Friedmann és Schön
fűszer- és rövidáru nagykereskedők
SATU-MARE (KAROLYI-HÁZ)

Export—Import Csehszlovákiába és Ausztriába

Megérkeztek! 1020-I **Megérkeztek!**

Berger Dezső cég Calea Reg. Ferdinand 33

Kézimunka üzletébe

a legújabb ruha-, fehérnemű-, ággyerítő-, függöny-, stb. MINIFAK. Előnyomatott kéz munkák, len- és pamutvászonra, nagyban és kicsinyben állandóan raktáron. — Ugyszintén kész kézimunka motívok

Restaurant Bihor étterem (volt Lloyd)

újannan átalakított tölkerthehelyisége GRÓSZ FARKAS és STEIER DÁVID vezetés alatt 300 személyre berendezve MEGNYILT! LAKODALMAK és BANKETTEK rendezését jutányosan vállaljuk

אנו מער דער ליימאג ר' מנחם זאב גראם שד"ר ש"ב בקהל יראים נאלאמא תחת דגל הרה"ק מוהר"ר יוסף צבי דושינסקי שליט"א

Havasmezőre (Máramaros) megye

3 keretes fűrészhöz önálló üzemi-vezető, ki erdőkezelésben jártas, azonnali belépésre kerestetik. — Ajánlatokat és referenciákat kérünk

Fuchs és Vigdorovits
fatermelő Máramarossziget címre

Helyi ügynökök

magas jutalékkal felvétetnek, Cluj, Turda, Alud, Brasow, Csikszere, Sep-szentgyörgy, Gyergyó-szentmiklós, Szászrégen — és Sigisiora részére. —

Rabváhalat Targul-Mures, (Marosvásárhely) fogház

Megnyilt a forgalom!

Tisztelettel értesitem a vevő körömet, miután a postaforgalom lehetővé vált, módomban áll gyorsan és pontosan vevőimet a legolcsóbb és legjobb minőségű áruval kiszolgálni. — B. rendeléseiket elvárva — teljes tisztelettel

Winkler Mór és Társa
szalámigyár részvénytársaság

75 lei 1 kg essenz

Rum- és likör esszenciák közkedveltek a volt Magyarország egész területén. Megrendelések utánvétel mellett eszközöltnék. — Hiányért vagy törésért felelünk. — Csomagolás saját árban.

GLÜCK HENRIK Oradea-Mare,
Calea Victoriei (Kolozsvári-u.) 74

Externa nemzetközi szállítási és vámolási vállalat

Központ: Oradea-Mare. 1925
Fiókok: Biharpüspöki, — Bihar-keresztó, — Nagyszalonta, Kötőgyán, Szatmár, Hatnai

Nemzetközi transportok. Állandó gyűjtővagonok Wienből, Budapestről és a külföld nagyobb városából. — Állandó belföldi gyűjtőforgalom. Sürgőncim: „EXTERNA“ — Oradea-Mare

EREDETI CHEMNITZI (Németország)

1688-1
1688-2
1688-3
1688-4
1688-5
1688-6
1688-7
1688-8
1688-9
1688-10
1688-11
1688-12
1688-13
1688-14
1688-15
1688-16
1688-17
1688-18
1688-19
1688-20
1688-21
1688-22
1688-23
1688-24
1688-25
1688-26
1688-27
1688-28
1688-29
1688-30
1688-31
1688-32
1688-33
1688-34
1688-35
1688-36
1688-37
1688-38
1688-39
1688-40
1688-41
1688-42
1688-43
1688-44
1688-45
1688-46
1688-47
1688-48
1688-49
1688-50
1688-51
1688-52
1688-53
1688-54
1688-55
1688-56
1688-57
1688-58
1688-59
1688-60
1688-61
1688-62
1688-63
1688-64
1688-65
1688-66
1688-67
1688-68
1688-69
1688-70
1688-71
1688-72
1688-73
1688-74
1688-75
1688-76
1688-77
1688-78
1688-79
1688-80
1688-81
1688-82
1688-83
1688-84
1688-85
1688-86
1688-87
1688-88
1688-89
1688-90
1688-91
1688-92
1688-93
1688-94
1688-95
1688-96
1688-97
1688-98
1688-99
1688-100
1688-101
1688-102
1688-103
1688-104
1688-105
1688-106
1688-107
1688-108
1688-109
1688-110
1688-111
1688-112
1688-113
1688-114
1688-115
1688-116
1688-117
1688-118
1688-119
1688-120
1688-121
1688-122
1688-123
1688-124
1688-125
1688-126
1688-127
1688-128
1688-129
1688-130
1688-131
1688-132
1688-133
1688-134
1688-135
1688-136
1688-137
1688-138
1688-139
1688-140
1688-141
1688-142
1688-143
1688-144
1688-145
1688-146
1688-147
1688-148
1688-149
1688-150
1688-151
1688-152
1688-153
1688-154
1688-155
1688-156
1688-157
1688-158
1688-159
1688-160
1688-161
1688-162
1688-163
1688-164
1688-165
1688-166
1688-167
1688-168
1688-169
1688-170
1688-171
1688-172
1688-173
1688-174
1688-175
1688-176
1688-177
1688-178
1688-179
1688-180
1688-181
1688-182
1688-183
1688-184
1688-185
1688-186
1688-187
1688-188
1688-189
1688-190
1688-191
1688-192
1688-193
1688-194
1688-195
1688-196
1688-197
1688-198
1688-199
1688-200
1688-201
1688-202
1688-203
1688-204
1688-205
1688-206
1688-207
1688-208
1688-209
1688-210
1688-211
1688-212
1688-213
1688-214
1688-215
1688-216
1688-217
1688-218
1688-219
1688-220
1688-221
1688-222
1688-223
1688-224
1688-225
1688-226
1688-227
1688-228
1688-229
1688-230
1688-231
1688-232
1688-233
1688-234
1688-235
1688-236
1688-237
1688-238
1688-239
1688-240
1688-241
1688-242
1688-243
1688-244
1688-245
1688-246
1688-247
1688-248
1688-249
1688-250
1688-251
1688-252
1688-253
1688-254
1688-255
1688-256
1688-257
1688-258
1688-259
1688-260
1688-261
1688-262
1688-263
1688-264
1688-265
1688-266
1688-267
1688-268
1688-269
1688-270
1688-271
1688-272
1688-273
1688-274
1688-275
1688-276
1688-277
1688-278
1688-279
1688-280
1688-281
1688-282
1688-283
1688-284
1688-285
1688-286
1688-287
1688-288
1688-289
1688-290
1688-291
1688-292
1688-293
1688-294
1688-295
1688-296
1688-297
1688-298
1688-299
1688-300
1688-301
1688-302
1688-303
1688-304
1688-305
1688-306
1688-307
1688-308
1688-309
1688-310
1688-311
1688-312
1688-313
1688-314
1688-315
1688-316
1688-317
1688-318
1688-319
1688-320
1688-321
1688-322
1688-323
1688-324
1688-325
1688-326
1688-327
1688-328
1688-329
1688-330
1688-331
1688-332
1688-333
1688-334
1688-335
1688-336
1688-337
1688-338
1688-339
1688-340
1688-341
1688-342
1688-343
1688-344
1688-345
1688-346
1688-347
1688-348
1688-349
1688-350
1688-351
1688-352
1688-353
1688-354
1688-355
1688-356
1688-357
1688-358
1688-359
1688-360
1688-361
1688-362
1688-363
1688-364
1688-365
1688-366
1688-367
1688-368
1688-369
1688-370
1688-371
1688-372
1688-373
1688-374
1688-375
1688-376
1688-377
1688-378
1688-379
1688-380
1688-381
1688-382
1688-383
1688-384
1688-385
1688-386
1688-387
1688-388
1688-389
1688-390
1688-391
1688-392
1688-393
1688-394
1688-395
1688-396
1688-397
1688-398
1688-399
1688-400
1688-401
1688-402
1688-403
1688-404
1688-405
1688-406
1688-407
1688-408
1688-409
1688-410
1688-411
1688-412
1688-413
1688-414
1688-415
1688-416
1688-417
1688-418
1688-419
1688-420
1688-421
1688-422
1688-423
1688-424
1688-425
1688-426
1688-427
1688-428
1688-429
1688-430
1688-431
1688-432
1688-433
1688-434
1688-435
1688-436
1688-437
1688-438
1688-439
1688-440
1688-441
1688-442
1688-443
1688-444
1688-445
1688-446
1688-447
1688-448
1688-449
1688-450
1688-451
1688-452
1688-453
1688-454
1688-455
1688-456
1688-457
1688-458
1688-459
1688-460
1688-461
1688-462
1688-463
1688-464
1688-465
1688-466
1688-467
1688-468
1688-469
1688-470
1688-471
1688-472
1688-473
1688-474
1688-475
1688-476
1688-477
1688-478
1688-479
1688-480
1688-481
1688-482
1688-483
1688-484
1688-485
1688-486
1688-487
1688-488
1688-489
1688-490
1688-491
1688-492
1688-493
1688-494
1688-495
1688-496
1688-497
1688-498
1688-499
1688-500
1688-501
1688-502
1688-503
1688-504
1688-505
1688-506
1688-507
1688-508
1688-509
1688-510
1688-511
1688-512
1688-513
1688-514
1688-515
1688-516
1688-517
1688-518
1688-519
1688-520
1688-521
1688-522
1688-523
1688-524
1688-525
1688-526
1688-527
1688-528
1688-529
1688-530
1688-531
1688-532
1688-533
1688-534
1688-535
1688-536
1688-537
1688-538
1688-539
1688-540
1688-541
1688-542
1688-543
1688-544
1688-545
1688-546
1688-547
1688-548
1688-549
1688-550
1688-551
1688-552
1688-553
1688-554
1688-555
1688-556
1688-557
1688-558
1688-559
1688-560
1688-561
1688-562
1688-563
1688-564
1688-565
1688-566
1688-567
1688-568
1688-569
1688-570
1688-571
1688-572
1688-573
1688-574
1688-575
1688-576
1688-577
1688-578
1688-579
1688-580
1688-581
1688-582
1688-583
1688-584
1688-585
1688-586
1688-587
1688-588
1688-589
1688-590
1688-591
1688-592
1688-593
1688-594
1688-595
1688-596
1688-597
1688-598
1688-599
1688-600
1688-601
1688-602
1688-603
1688-604
1688-605
1688-606
1688-607
1688-608
1688-609
1688-610
1688-611
1688-612
1688-613
1688-614
1688-615
1688-616
1688-617
1688-618
1688-619
1688-620
1688-621
1688-622
1688-623
1688-624
1688-625
1688-626
1688-627
1688-628
1688-629
1688-630
1688-631
1688-632
1688-633
1688-634
1688-635
1688-636
1688-637
1688-638
1688-639
1688-640
1688-641
1688-642
1688-643
1688-644
1688-645
1688-646
1688-647
1688-648
1688-649
1688-650
1688-651
1688-652
1688-653
1688-654
1688-655
1688-656
1688-657
1688-658
1688-659
1688-660
1688-661
1688-662
1688-663
1688-664
1688-665
1688-666
1688-667
1688-668
1688-669
1688-670
1688-671
1688-672
1688-673
1688-674
1688-675
1688-676
1688-677
1688-678
1688-679
1688-680
1688-681
1688-682
1688-683
1688-684
1688-685
1688-686
1688-687
1688-688
1688-689
1688-690
1688-691
1688-692
1688-693
1688-694
1688-695
1688-696
1688-697
1688-698
1688-699
1688-700
1688-701
1688-702
1688-703
1688-704
1688-705
1688-706
1688-707
1688-708
1688-709
1688-710
1688-711
1688-712
1688-713
1688-714
1688-715
1688-716
1688-717
1688-718
1688-719
1688-720
1688-721
1688-722
1688-723
1688-724
1688-725
1688-726
1688-727
1688-728
1688-729
1688-730
1688-731
1688-732
1688-733
1688-734
1688-735
1688-736
1688-737
1688-738
1688-739
1688-740
1688-741
1688-742
1688-743
1688-744
1688-745
1688-746
1688-747
1688-748
1688-749
1688-750
1688-751
1688-752
1688-753
1688-754
1688-755
1688-756
1688-757
1688-758
1688-759
1688-760
1688-761
1688-762
1688-763
1688-764
1688-765
1688-766
1688-767
1688-768
1688-769
1688-770
1688-771
1688-772
1688-773
1688-774
1688-775
1688-776
1688-777
1688-778
1688-779
1688-780
1688-781
1688-782
1688-783
1688-784
1688-785
1688-786
1688-787
1688-788
1688-789
1688-790
1688-791
1688-792
1688-793
1688-794
1688-795
1688-796
1688-797
1688-798
1688-799
1688-800
1688-801
1688-802
1688-803
1688-804
1688-805
1688-806
1688-807
1688-808
1688-809
1688-810
1688-811
1688-812
1688-813
1688-814
1688-815
1688-816
1688-817
1688-818
1688-819
1688-820
1688-821
1688-822
1688-823
1688-824
1688-825
1688-826
1688-827
1688-828
1688-829
1688-830
1688-831
1688-832
1688-833
1688-834
1688-835
1688-836
1688-837
1688-838
1688-839
1688-840
1688-841
1688-842
1688-843
1688-844
1688-845
1688-846
1688-847
1688-848
1688-849
1688-850
1688-851
1688-852
1688-853
1688-854
1688-855
1688-856
1688-857
1688-858
1688-859
1688-860
1688-861
1688-862
1688-863
1688-864
1688-865
1688-866
1688-867
1688-868
1688-869
1688-870
1688-871
1688-872
1688-873
1688-874
1688-875
1688-876
1688-877
1688-878
1688-879
1688-880
1688-881
1688-882
1688-883
1688-884
1688-885
1688-886
1688-887
1688-888
1688-889
1688-890
1688-891
1688-892
1688-893
1688-894
1688-895
1688-896
1688-897
1688-898
1688-899
1688-900
1688-901
1688-902
1688-903
1688-904
1688-905
1688-906
1688-907
1688-908
1688-909
1688-910
1688-911
1688-912
1688-913
1688-914
1688-915
1688-916
1688-917
1688-918
1688-919
1688-920
1688-921
1688-922
1688-923
1688-924
1688-925
1688-926
1688-927
1688-928
1688-929
1688-930
1688-931
1688-932
1688-933
1688-934
1688-935
1688-936
1688-937
1688-938
1688-939
1688-940
1688-941
1688-942
1688-943
1688-944
1688-945
1688-946
1688-947
1688-948
1688-949
1688-950
1688-951
1688-952
1688-953
1688-954
1688-955
1688-956
1688-957
1688-958
1688-959
1688-960
1688-961
1688-962
1688-963
1688-964
1688-965
1688-966
1688-967
1688-968
1688-969
1688-97

Megakarja édesíteni ételét?
 úgy vegyen
Gourmand
 (TIMISOARA.) CSOKOLÁDÉT.

Kész nyári ruhák, hálógyék és
 leánykák részére érkeztek
SÍPOS JENŐ céghez
 Főter 17. szám.

Gyermekkosci,
 gummilabda, porcellán és
 üvegáruk érkeztek. Nagy
 választékban kaphatók
Eisenstädter Fülöp
 áruházban
 (volt Lakatos-bazár)
 Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 13

L'or crém
 a legjobb arc-
 és kezépoló.
 Főraktár:
László és Társa
 parfümeriája CLUJ, Piata
 Unirei 12. (v. Bittóhelyiség)

BLUMENFELD ÉS SIMON
 RT. CLUJ 1208 Bor, szesznyakereske-
 des, likőr-, és rumgyár
 Ajánlja saját főzött szilva-, seprőpálinkáját és cognacját, kitűnő
 likőr- és rumkülönlegességeit, valamint finom uradalmi fajborait.
 Str. Julia Maria (v. Szentegyház-u.) 22

Míg a készlet tart!
Cipők nagy választékban,
 mélyen leszállított árákkal árusítanak a
Feuerstein divataruházban
 Cluj, str. Regina Maria (Deák F.-u.) 12

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirei (v.
 Mátyás király-ter) 26.
 Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő- és vagon-
 forgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és
 irányába. — Fuvardíjviszterítési és felülvizsgálati iroda.

PALACE-KAVÉHÁZ
 TIMISOARA — TEMESVÁR
 Temesvár legelőkelőbb és leg-
 látogatottabb kávéháza. Belváros
 főutvonalán. Kitűnő italok és
 hideg ételek. Figyelmes kiszol-
 gálás. Estéknél cigányzene. 5
 órai teák. Délutánoként kvartett.
 — Tulajdonos: DAN ARTHUR
 — Erdélyiek találkozóhelye. : :
 1222

Verseny árak !!
 Havonként külföldi behozatal
 Mielőtt vásárol, győződjék meg
 árainkról.
 Rövidáru papíráru
 cigarettapapír
 romanc. edények
 drótszeg
 németországi árak
 árcserekek
 hűvelly
 háztartási cikkek
 grafit (vaspor)
 kaphatók a
NAGY ÁRUHÁZ
 (volt Széchenyi-áruház)
 nagykereskedésben CLUJ (KOLÓZSVÁR). Tel. 494.

KLEIN ÉS LAZÁR
 nemzetközi szállítási vállalat
 Arad, Str. Col. Pirici (Vörösmarthy) 2.
 Rendszeres gyűjtő és vagonforgalom a külföld
 valamint belföld minden irányából és irányába
 Kirendeltség a curtici határállomáson

Bor, sör és szesz,
 1185 valamint likőr, rum és cognac
 nagyban és kicsinyben kapható

Wiegner Samu bornyakeres-
 kedőnél Désen
 Levélbeni megrendelések pontosan eszközöltenek

Ékszereket, ezüst-
 neműeket

 zseb- és kar-
 órákat teljes
 bizalommal
 vásárolhat
FENYŐ ÉS BRAUNFELD-NÉL
 Cluj, Piata Unirei 9. Telefon 350

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghez
 a páratlan hatás
HIGIEA SÓSBORSZESZ
 Kapható mindenütt!
 Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszeti Gyár
 1214 CLUJ — KOLÓZSVÁR

CLUJ 1216 **ELSO ERDELYRÉSZI KOLÓZ VÁR**
ÉKSZERÁRUGYÁR
 átköltözött saját házába, Timár-u. 12.
 Bejárati a Szappany-utca felől.
Roth és Goldberger

3 és 4 águ
Széna és trágyavillákat
 bármely mennyiségben, az elismert legjobb minőségben, — „Kerék” védjeggyel — a legolcsóbb
 gyári áron szállít
Hasenfeld Zsigmond Fia Vasáru-ügynöksége, Szatmár,
 a csehországi „GABELWERK-NEUERN” gyár nagyromániai vezérképviselője
 E gyár szatmári vezérképviselőtől ALLANDÓ, ELVÁMOLT RAKTÁRT tart fenn Nagyrománia
 részére és bármely tetszőleges mennyiséget szállít azonnal akár ab gyár, akár szatmári
 raktárából eivámolva
 Megkeresések kizárólag fenti vezérképviselőhöz intézendők. Sürgőncium: Hasenfeld Szatmár

Kadima kiadvallalat rt. kiadása, Cluj—Kolozsvar.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
 Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Füüdörvosi
 állást vagy helyette-
 sítést bárhol keres
 fiatal orvos. — Ki-
 merítő ajánlatokat
 „Sürgős” jellegre a
 kiadóhivatalba. 1099-1

Fiatalszembor román,
 magyar, német nyelvtudás-
 sal, utazói minőségben
 Bánát és Erdély déli vi-
 dékére felvétetik. — Róth
 Géza essencia és likőr-
 gyári cégnél — Szatmár.
 1069-1

Esy pianinót vagy
 rövid zongorát bérbé
 keresek. — Cim a kiadó-
 hivatalban.

Izletes házikoszt
 hához hordva is kapható
 Berkovics Mórnénál, Mikes
 Kelemen-utca 17. 1092-1

Esztorozott, esztog
 buternékűl szobát
 keresek. Cim a kiadóhiva-
 talban.

Lakás és izletes rituális
 koszt kapható egy jobb
 magányos nőnél. — Cim a
 kiadóhivatalban. 1093-1

Eladó egy jókarban levő
 teljes villanyerőre beren-
 dezett mosóda: három-
 lőerejű villamosmotor, —
 transzmisszióval és szifjak-
 kal, egy-egy mosó-, fa-
 csaró-, vasaló-, fényesítő-
 és keményítő gép. Szük-
 ség esetén felvételi-üzlet is
 átadó. Berger Viktor ügy-
 nök Satu-Mare, Vár-u. 15.
 1057-1

A világhírű „ALBA”
 cipőfehérítő kapható nagy-
 tételben és detailban a
RÓZSA nagy- 1215
 drogeriában,
 Cluj—Kolozsvar, — Piata
 Unirei 26. (Mátyás kir. tér)

GOLDSTEIN, WEISZ
ÉS DAVIDOVITS
 6 óra és órake-
 lők nagyban
ORADEA-MARE,
 Ferdinand király-u. 8

Lőrincz Sándor
 Automobil vállalat,
 javító műhely,
 autogén hegesztés
 Cluj, G. Reg. Ferdinand 116.

WEISZ ÉS MOLNÁR
 Női divat, kötött
 és rövidáru üzlete **Cluj (Kolozsvar)**
 Calca Regala Ferdinand (v. Wesselényi Miklós-u.) 7.

Megvan a béke
 minden családnál, mert
 „Kárpát” sütőjében
 naponta kétszer friss
 sütésben
3 darab
 kifli, zsemlye stb. sütemény kapható
1 leiért
 Továbbá 1 kg fehér kenyér
 5 lel, félbarna 1 kg 3 lel.
 Intézetek, kávéházak, ven-
 déglők % kedvezményben
 részesülnek. — Hettől és
 ünnepnapon friss sütés
 A közönség szives pártfogását kéri:
„Kárpát” sütőde
 Str. Memoranduui (volt Unio-utca) 13

1092-1